

Examen VMBO-BB 2005

tijdvak 2
dinsdag 21 juni
11.30 – 13.00 uur

ECONOMIE CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

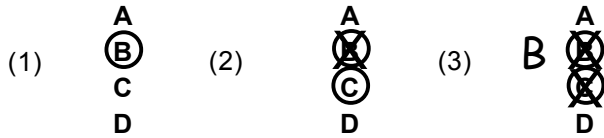
Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 36 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 45 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

● **Meerkeuzevragen**

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens de voorbeelden 2 of 3.

ARNO ZOEKT EEN BAAN

- 2p ○ 1 Arno van Hoogdalen heeft net zijn MBO-opleiding ‘Verkoopmedewerker’ met succes afgerond. Nu zoekt hij een baan.
→ Noem twee arbeidsmotieven voor Arno.

arbeidsmotief 1

.....

arbeidsmotief 2

.....

- 1p ● 2 Arno leest de personeelsadvertentie van Uitgeverij Van Groeningen.

Uitgeverij Van Groeningen BV
Wegens toenemend succes van onze bladen zoeken wij ter ondersteuning van onze verkoopafdeling een enthousiaste fulltime
VERTEGENWOORDIGER m/v
Taken: het telefonisch verkopen van autobladen
Opleiding: MBO-niveau
Beloning: volgens de CAO

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:
de heer J.G.A. v.d. Berg, tel: 02618-35213

Wat voor soort functie heeft Arno als hij wordt aangenomen?

- A een leidinggevende functie
- B een staffunctie
- C een uitvoerende functie

- 2p ○ 3 In bijna elke bedrijfstak gelden afspraken uit de CAO.
 → Waarover worden afspraken gemaakt in een CAO?
 Zet een kruisje in het juiste vakje / de juiste vakjes.

	werknemers	
	rechten	plichten
Afspraken CAO		
	werkgevers	
	rechten	plichten
Afspraken CAO		

- 1p ● 4 Mogen uitgeverij Van Groeningen en Arno afspraken maken die afwijken van de CAO?
A Ja, als de afspraken een verbetering zijn voor Arno.
B Ja, als de afspraken een verbetering zijn voor de uitgeverij.
C Nee, de afspraken mogen nooit afwijken van de CAO.

Arno reageert op de personeelsadvertentie.
 Tijdens het sollicitatiegesprek bespreken de personeelsfunctionaris van de uitgeverij en Arno onder andere de volgende onderwerpen:

- ziekteverzuim
- werktijden
- opzegtermijn
- de personeelsvereniging
- de loonheffing

- 2p ○ 5 Twee van de bovenstaande onderwerpen zijn voorbeelden van arbeidsvoorwaarden.
 → Welke twee zijn dat?
 Zet een kruisje in de juiste vakjes.
- 1p ● 6 Arno wordt aangenomen. Hij neemt de baan over van Gerard die met pensioen gaat.
 Wat is hiervan het gevolg?
A De werkgelegenheid blijft gelijk.
B De werkgelegenheid neemt af.
C De werkgelegenheid neemt toe.

JORIS IN DE METAALFABRIEK

Joris, Mark en Jafar werken in metaalfabriek Rusco.
Mark en Jafar verdienen het wettelijk minimumloon. Joris is 25 jaar en verdient meer dan het minimumloon. (Zie onderstaande tabel)

Wettelijke bruto minimum(jeugd)lonen

Leeftijd	€ per maand	€ per week	€ per dag
Vanaf 23 jaar	1264,80	291,90	58,38
22 jaar	1075,10	248,10	49,62
21 jaar	917,00	211,60	42,32
20 jaar	777,85	179,50	35,90
19 jaar	664,00	153,25	30,65
18 jaar	575,50	132,80	26,56
17 jaar	499,60	115,30	23,06
16 jaar	436,35	100,70	20,14
15 jaar	379,45	87,55	17,51

1p 7 Joris verdient meer dan het bruto minimumloon.
→ Geef daarvoor een oorzaak.

.....
.....

1p 8 Mark en Jafar verdienen het bruto minimumloon.
Mark: "Ik verdien € 17,51 per dag."
"Dan verdien ik € 13,14 meer per dag dan jij," zegt Jafar.
→ Hoe oud is Jafar?

.....

1p 9 Mark zegt: "Ik vind het niet eerlijk dat Jafar meer verdient. Ik ga 10% loonsverhoging vragen."
→ Wat wordt het brutoloon van Mark **per week** als hij 10% loonsverhoging krijgt?
Geef de berekening en rond af op centen.

.....
.....
.....
.....
.....

- 1p ● 10 Sinds enige tijd gaat het niet zo goed met metaalfabriek Rusco. Joris leest in het jaarverslag het volgende:

Positie metaalfabriek Rusco

In het afgelopen jaar zijn de loonkosten per eenheid product meer gestegen dan in andere metaalfabrieken.

Wat is er gebeurd met de concurrentiepositie van metaalfabriek Rusco?

- A De concurrentiepositie is niet veranderd.
- B De concurrentiepositie is verbeterd.
- C De concurrentiepositie is verslechterd.

Joris leest een kop uit de krant.

Lonen twee jaar bevroren

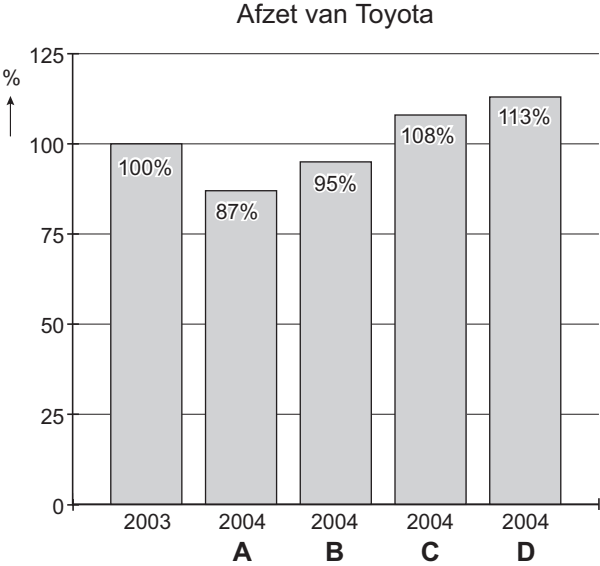
De directeur zegt tegen Joris:

“Gelukkig stijgen de lonen de komende twee jaar niet meer. Als de lonen wel verder zouden stijgen, dan zou de kostprijs van staalproducten te hoog worden. Dan zou ik de deuren wel kunnen sluiten en moet ik werknemers ontslaan.”

- 1p ● 11 Waardoor zou metaalfabriek Rusco werknemers moeten ontslaan?
- A door meer aanbod als gevolg van de hoge prijzen
 - B door meer vraag als gevolg van de hoge prijzen
 - C door minder aanbod als gevolg van de hoge prijzen
 - D door minder vraag als gevolg van de hoge prijzen
- 1p ● 12 De directeur van metaalfabriek Rusco hoeft de lonen van de werknemers dus niet te verhogen. Toch **moet** hij Joris volgend jaar wel meer loon uitbetalen. Wat kan een reden zijn voor de stijging van het loon van Joris?
- A Joris gaat minder werken.
 - B Joris gaat trouwen.
 - C Joris heeft hogere kosten.
 - D Joris krijgt een nieuwe functie.

In de krant staat het volgende bericht.

Toyota boekt meer omzet en winst
TOKYO - Ondanks de afzetdaling van 5% in 2004 heeft Toyota kans gezien om de omzet met 8% op te voeren. De winst is in 2004 13% hoger uitgekomen dan in 2003.

- 1p ● 13 Welke staaf geeft de juiste afzet voor 2004 weer?
A staaf A
B staaf B
C staaf C
D staaf D

- 1p ○ 14 In de eerste negen maanden van 2004 verkocht Toyota 4.845.000 auto's.
→ Hoeveel auto's zal Toyota in totaal in 2004 verkopen als er elke maand evenveel auto's verkocht worden? Geef de berekening.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 1p ○ **15** Garage Janssen is een Toyota dealer en verkoopt het model Yaris van Toyota. In 2003 was de omzet van de Yaris bij Garage Janssen € 200.000. In 2004 kost een Yaris € 14.850 en heeft Garage Janssen 15 exemplaren van deze auto verkocht.
 → Is de omzet van Garage Janssen in 2004 ten opzichte van 2003 gestegen? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

.....

Van de afdeling Bedrijfsauto's van Toyota zijn de volgende gegevens bekend.

	2003	2004
productie	500.000	600.000
aantal arbeidsplaatsen omgerekend naar volledige banen	25.000	30.000

- 1p ● **16** De productie per volledige baan van de afdeling Bedrijfsauto's is in 2004:
A gedaald
B gelijk gebleven
C gestegen
- 1p ○ **17** Er werken 38.000 werknemers op de afdeling Bedrijfsauto's, terwijl er op deze afdeling 30.000 volledige banen zijn.
 → Wat is daarvan de oorzaak?

.....

.....

.....

- 1p ● **18** Toyota wil ondanks de mooie resultaten gaan reorganiseren. De onderneming gaat dan nog meer winst maken. Toyota wil de productie per uur opvoeren, zonder extra werknemers. De werknemers krijgen geen loonsverhoging. Wat zal hiervan het gevolg zijn voor de loonkosten per auto? De loonkosten per auto zullen
A dalen.
B gelijk blijven.
C stijgen.

WELKOM VOOR POLEN!

Op 1 mei 2004 zijn tien landen lid geworden van de Europese Unie. Polen is één van die landen. Daarvoor waren al vijftien andere landen lid van de Europese Unie. Bekijk het onderstaande kaartje.

- 1p ● 19 Welk land is **wel** lid van de EU maar gebruikt **niet** de euro als betaalmiddel?
A België (1)
B Denemarken (2)
C Frankrijk (3)
D Spanje (4)

- 2p ○ 20 De toetreding van Polen heeft verschillende gevolgen. Hieronder staan drie beweringen.
→ Geef met een kruisje aan of de bewering **juist** of **onjuist** is.

	juist	onjuist
In Nederland en Polen geldt na toetreding hetzelfde BTW-tarief.		
De import en de export tussen Nederland en Polen nemen af.		
In Nederland en Polen gelden nu dezelfde arbeidsvoorwaarden.		

- 2p ○ **21** Economen verwachten dat de inkomensverschillen per inwoner tussen de deelnemende landen kleiner zullen worden. Hieronder staat een tabel met een aantal recente gegevens van een aantal landen.

	Nederland	Luxemburg	Griekenland	Polen	Finland
Totaal inkomen van het land (x € 1 miljard)	600	21	176	187	115
Aantal inwoners (x 1.000.000)	16,5	0,5	11	38	5
Aantal werklozen (in % van de beroepsbevolking)	6,8%	3,1%	9,8%	10,5%	11,3%
Energieverbruik per inwoner in KWh per jaar	6.773	11.110	3.665	3.564	9.278

→ Een inwoner van Nederland verdient gemiddeld € 36.364 per jaar. Hoeveel verdient een inwoner van Polen meer of minder dan een inwoner van Nederland? Geef de berekening.

.....

.....

.....

- 1p ○ **22** In Polen bestaat de beroepsbevolking uit 19,5 miljoen personen.
→ Hoeveel personen in Polen zijn werkloos? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

.....

- 2p ○ **23** Inwoners van Polen kunnen in andere landen meer verdienen dan in Polen zelf. Toch verhuizen lang niet alle inwoners van Polen naar het buitenland.
→ Geef daarvoor twee redenen.

reden 1

reden 2

- 1p ○ 24 Inwoners van Nederland verbruiken gemiddeld meer energie dan de inwoners van Polen.
→ Geef daarvoor één oorzaak.

.....

.....

.....

ONTWIKKELINGSHULP VOOR GHANA

Ghana is een ontwikkelingsland in West-Afrika.

- 1p ● 25 Wat is een kenmerk van een ontwikkelingsland?
A langzame bevolkingsgroei
B uitgebreid wegennet
C veel analfabetisme
D weinig werkloosheid

- 2p ○ 26 Om ontwikkelingslanden zoals Ghana te helpen, is er een aantal mogelijkheden.
→ Geef van de volgende beweringen aan of deze **juist** of **onjuist** zijn.

	juist	onjuist
Je helpt de economie van Ghana door daar op vakantie te gaan.		
Europa helpt Ghana door invoerrechten te heffen op grondstoffen uit Ghana.		
Je helpt Ghana door goederen uit dat land te kopen.		
Philips helpt Ghana door een fabriek te bouwen in Ghana.		

- 1p ○ 27 Het inkomen van Ghana wordt voor 90% bepaald door de uitvoer van cacao.
→ Hoe wordt het genoemd als een land afhankelijk is van de export van één of enkele producten of grondstoffen?

.....

- 1p ○ 28 Een journalist beweert: "In Ghana wonen 2,3 miljoen mensen die voedselgebrek hebben. Per persoon kost het € 1,50 per week om deze mensen te helpen."
→ Hoeveel geld is er nodig om de Ghanezen die voedselgebrek hebben aan voldoende voedsel te helpen voor één week? Geef de berekening.

.....

.....

.....

- 1p ○ 29 Voor een land als Ghana is naast voedselhulp ook goed onderwijs belangrijk. Leg uit waarom goed onderwijs belangrijk is voor de economie van Ghana.

.....

.....

.....

.....

- 2p ○ 30 Om Ghana te steunen hebben Nederlandse vissers besloten een vissersboot te schenken aan vissers in Ghana. Een visser maakt gebruik van productiefactoren.
→ Vul hieronder in welke productiefactor bij de volgende onderwerpen hoort.

het besturen van de vissersboot:

de vissen in het water:

de visnetten:

KAMPEREN BIJ KEES

Kees is de eigenaar van een recreatiepark op de Veluwe. Kees krijgt voornamelijk gasten uit Nederland. Hij wil proberen om ook meer buitenlandse gasten te krijgen. Hij koopt een stuk grond erbij en laat daarop bungalows met een sauna bouwen. Verder plaatst hij grote advertenties in Noorse en Duitse reisgidsen.

Kees laat de bungalows bouwen door een aannemer. De aannemer heeft daarom extra werknemers nodig.

- 1p ● 31 Wat gebeurt er nu op de arbeidsmarkt?
- A De vraag naar arbeid daalt.
 - B De vraag naar arbeid stijgt.
 - C Het aanbod van arbeid daalt.
 - D Het aanbod van arbeid stijgt.

- 1p ● 32 De aannemer koopt zijn materialen voor een deel in Oostenrijk. Op welke manier veranderen de ontvangsten of de uitgaven van Nederland?
- A De ontvangsten van Nederland dalen door een kleinere invoer.
 - B De ontvangsten van Nederland stijgen door een grotere invoer.
 - C De uitgaven van Nederland dalen door een kleinere invoer.
 - D De uitgaven van Nederland stijgen door een grotere invoer.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

- 1p ● **33** Kees heeft gelijk gehad. Er komen meer buitenlandse gasten naar zijn recreatiepark. Uit de administratie van Kees blijkt dat de buitenlanders hebben uitgegeven aan:
overnachtingen	€ 75.000
toegangskarten zwembad	€ 400
souvenirs	€ 5.800
- Welke bewering is juist?
- A** De export van diensten bedroeg € 75.400.
B De export van diensten bedroeg € 81.200.
C De import van diensten bedroeg € 75.400.
D De import van diensten bedroeg € 81.200.

In het recreatiepark van Kees worden de volgende prijzen gehanteerd:

PRIJSLIJST 1 MAART 2005 - 1 OKTOBER 2005, BUNGALOWS in euro's

	per week	per weekend	per midweek
1 maart tot 26 april	415	250	270
26 april tot 10 mei	520	300	340
10 mei tot 2 juli	450	280	300
2 juli tot 6 sept.	420	440
6 sept. tot 1 okt.	350	170	190

- 1p ● **34** In het hoogseizoen (tijdens de zomervakantie) wordt een hogere huurprijs gerekend dan in het laagseizoen of het voorseizoen.
 Dat zie je aan de manier waarop de tabel is opgebouwd.
 In de prijslijst is een getal bij de stippellijn weggefallen. Welk getal is dat?
- A** € 350
B € 415
C € 520
D € 600

- 2p ○ **35** In de periode van 26 april 2005 tot 10 mei 2005 heeft Kees 10 bungalows voor een hele week, 12 bungalows voor een weekend en 8 bungalows voor een midweek verhuurd.
 → Hoeveel bedraagt de totale huuropbrengst van deze bungalows in deze periode?
 Geef de berekening.

.....

.....

.....

- 1p ○ **36** Aan lonen betaalde Kees € 800.000. Zijn bedrijfskosten bedroegen € 250.000.
 Hij behaalde een nettowinst van € 150.000. Alle bedragen zijn exclusief BTW.
 → Hoeveel bedroeg de omzet van Kees? Geef de berekening.

.....

.....

.....